

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio tertia. Vtrum natura humana fuerit assumpta mediante gratia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

ordo qualis dictus est. Alio modo potest sumi hic ordo secundum fructum assumptionis qui est curatio naturæ humanae, & sic quod perfectius recipit hunc fructum prius est assumptum. Constat autem quod perfectius recipit fructum totum, quam aliqua pars, & perfectius anima quam corpus: & superior pars animæ, quam inferior, & ita secundum rationem est inter ea talis ordo.

14. AD Primum argumentum dicendum quod nullus fuit ibi ordo realis temporis vel naturæ: fuit tamen ibi ordo secundum rationem, qualis dictus est, quo ordine totum fuit prius assumptum quam partes: & ideo concedenda est prima deductio, quæ hoc probat.

15. Ad secundam deductionem, quæ videtur probare contrarium, dicendum quod Damascenus intendit quod naturam quam primò verbum assumpsit, nunquã dimisit totaliter quin vnita fuerit vel ei, vel partibus eius, nec propter hoc intendit quod primò partes fuerint vnite quam totum, nisi quis velit dicere quod imò pro tanto, quia illud quod est vltimum in resolutione est primum in compositione. Sed illud solum habet locum in his quæ vniantur adinuicem per naturam, & non solum secundum beneplacitum vniens sicut facta est vnio naturæ humanæ, & partium eius cum persona verbi. Tunc enim fit vnio, & soluitur cum quocumque, prout placet vniens, & congruit fini vnionis, & quia persona verbi voluntarie assumpsit humanam naturam, ut nos per mortem redimeret, & repararet per resurrectionem, ideo prius soluta est vnio cum toto per mortem manente eam cum partibus, propter futuram resurrectionem.

16. Ad aliud dicendum quod sublato medio vnionis si sit reale & medium necessitatis non solum quoad fieri, sed quoad esse soluitur vnio; totum autem non ponitur mediū respectu vnionis partium secundum rem, nec medium necessarium in fieri & in esse, sed solum ponitur medium secundum rationem, propter congruitates prius allegatas. Et ideo non oportet quod soluta vnione cum toto soluta fuerit vnio cum partibus. Et per idem patet responso ad aliud de anima respectu carnis, & econuerso.

17. AD argumentum alterius partis dicendum quod ex auctoritate Damasceni, non plus habetur, nisi quod verbum prius per se assumpsit & directè naturam integrā. Partes autem non assumpsit secundum se, sed in quantum sunt de intraneitate naturæ, & in hoc non est aliquis ordo secundum rem.

18. Ad aliud cum dicitur quod prioribus prius facta est vnio, dicendum quod non est verum, imò potius dicendum est econuerso, quia quando duæ actiones sic se habent, quod vna sequitur alteram, vbi finitur prima, ibi incipit secunda, sed formatio naturæ humanæ in suis partibus præcessit ordine naturæ vnionem cum verbo: & ideo illud est per se primo vnitum verbo, ad quod terminata est prima actio, & illud est natura integra.

19. Et ad auctoritates Augustini dicendum quod Augustinus intendit ponere ordinem inter partes assumptas. Non ordinem rei, sed rationis, qui attenditur secundum dignitatem naturæ assumptibilis & fructus assumptionis. Quod autem videtur innuere in fine cuiuslibet auctoritatis, quod totum sit assumptum mediantibus partibus, non sic est accipiendum quod partes aliquo modo sunt præsumptæ toti, sed intendit quod natura integra ex omnibus partibus assumpta est, & non altera pars tantum.

QVÆSTIO TERTIA.

Vtrum natura humana fuerit assumpta mediante gratia.

Tho. 3. q. 9. ar. 6.

Tertio queritur, vtrum natura humana fuerit assumpta mediante gratia. Et videtur quod sic, quia sicut medium supponit primū, ita vltimum supponit mediū, sed tres sunt modi, quibus Deus est in rebus, quorum primus est per communem illapsū, per quem modum est in omnibus generaliter, scilicet per essentiam, præsentiam, & potentiam. Secundus est per gratiam, per quem modum solum est in creatura rationali specialiter. Tertius est modus per assumptionem, per quem modum est in creatura assumpta singulariter. Secundus autem istorū modorum

supponit primū, quia in nullo est Deus per gratiam, in quo non fit prius per essentiam, præsentiam, & potentiam, ergo tertius, qui est per assumptionem, supponit secundum, qui est per gratiam inhabitantem.

2. Item in illud quod excedit facultatem naturæ, natura non potest peruenire, nisi mediante gratia, sed assumi ad vnitatem personæ diuine maxime excedit facultatem naturæ create, ergo ad hoc non potest pertingere natura, nisi per gratiam eleuetur.

3. IN CONTRARIUM arguitur, quia in his quæ miraculose fiunt non requiritur aliqua dispositio media, sed assumptio naturæ create a persona diuina est maxime miraculosa: ergo non requiritur aliqua dispositio media, nec gratia nec aliqua alia.

4. RESPONSI O. Præmittenda est primo duplex distinctio, vna de gratia, alia de medio, quibus positus patet de facili solutio questionis. Quantum ad primum sciendum est quod gratia dicitur dupliciter. Vno modo pro gratuita dei voluntate, quia Deus aliquando facit non ex necessitate, nec ex meritis. Alio modo pro habitu perficente animam. Similiter mediū vnionis duplex est, quoddam est vniens solum, & non vnitum: & illud vocatur medium efficiens, sicut reconcilians discordantes dicitur esse mediū, vel mediator inter eos, aliud est mediū vniens & vnitum, & istud vocatur medium formale, sicut color vnitur corpori mediante superficie. His suppositis dicendum est quod si gratia accipiatur primo modo (scilicet pro gratuita dei voluntate) sic assumptio est facta mediante gratia, quia gratuita dei voluntate non ex meritis præcedentibus factum est, quod natura humana vniretur verbo, & sic loquitur Augustinus de Trinitate, dicens quod in rebus per tempus exortis summa gratia est quod Deus in vnitatem personæ homini nullis meritis præcedentibus copulatur, sed ista gratia est medium vniens tantum, id est, vnionem faciens. Si autem gratia accipiatur pro habitu perficente animam, sic assumptio non est facta mediante gratia, ita quod gratia fuit medium formale, quia de se patet, quod non fuit medium efficiens, sed solum virtus diuina. Et quod ita sit, probatur sic, si gratia in assumptione naturæ humanæ fuisset medium, aut fuisset medium necessitatis, aut congruitatis, non medium necessitatis, quia sicut paruit prius, creatura irrationalis potuit assumi, quæ tamen non est capax gratiæ, ergo gratia non est medium necessarium ad assumptionem, nec medium congruitatis. Primo, quia natura assumpta personatur in verbo sicut personata fuisset in proprio supposito, vna enim personatio suppleret vicem alterius, sed natura humana si sibi fuisset derelicta personata fuisset in proprio supposito non mediante gratia, ergo sine ea personatur in verbo. Secundo, quia illud quod sequitur vnionem non est mediū in vnione, sed gratia habitualis secuta fuit in Christo ordine naturæ, licet non temporis, vnionem naturarum in persona verbi, ergo gratia habitualis non fuit medium vnionis. Maior patet. Minor declaratur, quia sicut se habet esse ad operari sic gratia vnionis ad gratiam habituale, cuius ratio est, quia vnio facta est, ut natura humana habeat suum esse in supposito diuino, gratia autem datur propter bene operari, sed esse præcedit operari, ergo gratia vnionis vel vnio ipsa præcedit gratiam habituale, & hoc innuitur Ioan. 4. cap. vbi dicitur, vidimus gloriam eius quasi vniuenti a patre plenum gratiæ & veritatis, per quod datur intelligi quod ex hoc ipso quod ille homo est vnigenitus a patre quod habet per vnionem habet plenitudinem gratiæ & veritatis, ita quod gratia est quidam effectus consequens ad huiusmodi vnionem.

5. AD Primum argumentum dicendum, quod inter illos tres modos quibus Deus est in rebus, secundus modus qui est per gratiam supponit primum modum, sicut gratia supponit naturam, sed secundus qui est per gratiam habituale, & tertius qui per gratiam vnionis non habent inter se necessarium colligantiam, quia huiusmodi gratiæ non dependent ad se inuicem, diuisiones enim gratiarum sunt, & vna potest haberi sine altera, vnde illi tres modi non sunt per se ordinati secundum rationem primi mediū & vltimi.

6. Ad secundum dicendum est quod natura non attingit illud quod excedit facultatem naturæ nisi per gratiam eleuetur, sed

sed non oportet q̄ illa gratia sit habitus vel medium formale, sed iustificatio quod sit gratia dei voluntas supposito q̄ non sit repugnantia ex parte nature & sic per gratiam hoc est per gratiam dei voluntate assumpta est humana natura a verbo in unitate persone.

Sententia huius distinctionis Tertie in Generali & Speciali.

QUÆRITVR etiam de carne verbi &c. Superius determinauit Magister quid de humana natura assumpti Dei Filius. Hic verò determinat conditionem assumpti. Et diuiditur in duas. Primò enim determinat veritatem. Secundò circa veritatem determinat mouet quasdam quæstiones. Secunda ibi, cum autem illa caro. Prima diuiditur in duas. Primò ostendit conditionem assumptam, vel carnis assumptam, scilicet quòd fuit ab omni contagione peccati immunis opere sancti spiritus. Secundò ostendit conditionem matris de qua assumpti est ibi, Mariam quoq̄ totam. Hæc secunda diuiditur in tres. Primò ostendit conditionem virginis matris ante conceptionem carnis assumptam. Secundò ostendit conditionem ipsius in ipsa conceptione. Tertio conditionem eius post conceptionem. Secunda ibi, potentiam verò generandi. Tertia ibi, Quod autem facta virgo. Secunda pars in qua mouet dubitationem ibi, cum autem, illa caro diuiditur in duas secundum duas dubitationes quas mouet, & soluit. Quarum prima est circa propaginem carnis Christi ex remotis partibus (scilicet Adam & Abraham.) Secunda est circa conceptionem eius in proxima matre ibi, illi autem sententia. Prima istarum diuiditur in duas. Primò mouet dubitationem & soluit. Secundò ex solutione quandam conclusionem elicit ibi, Quocirca primitias nostre masse. Hæc est sententia &c.

2 IN SPECIALI sic procedit & primò proponit duas quæstiones. Quarum prima est vtrum caro Christi prius fuerit obligata peccato q̄ concepta, & a carne virginis separata. Secunda est vtrum caro a verbo fuit assumpta obligata peccato vel non. Et responderet ad primam q̄ caro illa ante conceptionem fuit peccato obligata sicut & reliqua caro virginis. Similiter ad secundam responderet negatiue, q̄ caro illa ad hoc quòd vniretur verbo immunis fuit ab omni peccato sancto spiritu operante, remansit tamen in ea possibilitas peccandi non necessitate, sed voluntate. Postea dicit quòd sanctus spiritus proueniens virginem ipsam ab omni peccato purgavit ipsum peccati fomite, vel penitus euacuando, vel sic debilitando vt nihil ex tunc posset existere q̄ eam inclinaret ad malum. Deinde dicit quòd habuit mater potentiam generandi abfq̄ virili semine sine vitio virginis, & nati, non tamen fuit caro Christi alterius nature q̄ aliorum hominū, sed fuit in eodem excellens gratia singularis, ad que probanda inducit primo autoritates Dam. Secundo autem dicit quòd mater Christi post carnis Christi conceptionem ab omni peccato fuit immunis & sancta, & omni gratia repleta. Quod probat autoritate Aug. Postea querit vtrum Christus fuit deformat in lumbis Abraham sicut Leui cum vterq̄ fuerit in eo. Et dicit quòd nō, quia Leui fuit in Abraham secundum rationem feminalem, & ab eodem descendit secundum legem communem, scilicet per carnis libidinem, Christus verò fuit tātum in ipso Abraham secundum causam materiam, & nō secundum legem communem, & inde descendit, & ideo omnes in Adam peccauerunt, non tamen Christus. Postea dicit q̄ talis caro fuit in Christo, qualis fuit in statu innocentie instituta, & ideo dicitur assumptis se primitias nostras, vnde caro eius fuit similis nostre carni, non in culpa, sed in humanis penis: vnde licet sit eadem caro aliquorum hominū secundum naturam, tamen ista fuit per gratiam concepta, & sanctificata, & nata, quod alij homines non habent, & propter hoc caro Christi nō fuit obligata peccato. Vltimo mouet aliam dubitationem, quia enim dixerat carnem Christi non prius conceptam quam assumptam, tamen obicit per quædam verba Aug. dans intelligentiam verborum eius. Addit etiam in fine adducens dictum Damasc. ad confirmationem prædictorum, &c.

QVÆSTIO PRIMA.

Vtrum beata Virgo indiguit sanctificatione.

Thom. 3. q. 27. ar. 2.

CIRCA distinctionem tertiam queruntur duo in generali. Primum est de sanctificatione beate virginis. Secundum est de effectu sanctificationis. Circa primum queruntur duo. Primum est, an beata Virgo sanctificatione indiguerit. Secundum est de tempore quo sanctificata fuerit. Ad primū sic proceditur, & videtur quòd beata Virgo sanctificatione non indiguerit, quia non indiguit sanctificatione, nisi propter peccatū actuale, vel originale, nō propter peccatū actuale, quia secundum omnes sanctos & doctores, ipsa nunq̄ peccatū actuale commisit. Nec propter peccatū originale, vt videtur, quia dolor partus est pœna peccati originalis in mulieribus (secundum illud quod Dominus dicit Gen. 3. primæ mulieri, in dolore paries filios.) Sed beata Virgo non peperit cum dolore, ergo non contraxit peccatū originale, & sic ad ipsum tollendum non indiguit sanctificatione.

2 Itē incineratio seu reuersio corporis humani in puluerem est pœna peccati originalis (secundum illud Gen. 3. puluis es, & in puluerē reuerteris.) Sed corpus beate virginis nō fuit reductū in puluerē, ergo nō habuit peccatū originale. Minor probatur, quia ecclesia tenet q̄ ipsa fuit assumpta in anima & corpore.

3 IN CONTRARIUM est quòd dicitur in Ecclesiasticis dogmatibus, firmissime tene, & nullatenus dubites omnem hominem, qui per concubitum viri & mulieris concipitur cum originali peccato nasci, sed beata Virgo fuit concepta per concubitū viri & mulieris, ergo peccatū originale contraxit.

4 RESPONSI O. Sciendum est q̄ aliquis potest indigere sanctificatione per gratiam dupliciter. Vno modo vt habeatur gratia ad eleuandum & perficiendum aliquam naturam solum, & nō ad tollendum aliquam culpam. Alio modo vt habeatur gratia ad tollendum aliquam culpam & eleuandum naturam. Primo modo indiguerunt sanctificatione angeli boni, qui nunq̄ peccauerunt, & homo in ita tu innocentie, vt dictū fuit in 2. lib. Hoc etiam modo indiguit sanctificatione beata Virgo, dato q̄ nō fuisset concepta in originali peccato, quia gloria non habetur nisi mediante gratia, secundum illud Rom. 6. gratia dei vita æterna, & ideo ad habendum gloriam seu vitam æternam necessarium est naturam perfici per gratiam, dato q̄ prius nō fuisset infecta per aliquam culpam. Secundo modo non indigent sanctificari, nisi illi qui commiserunt aliquam culpam vel contraxerunt, & secundum hoc ad sciendum an beata Virgo tali sanctificatione indiguerit inquirendum est an peccatū originale contraxit, & hic est duplex modus dicendi.

5 Primus est, q̄ beata Virgo nō fuit concepta in originali peccato, sed simul tempore fuit animata, & gratia ipsi data. Et huius dicti ostenditur primò possibilitas, q̄ scilicet ita fieri potuerit. Secundo congruitas quòd ita fieri de cœruit. Et tertio probatur q̄ ita factum fuerit. Possibilitas ostenditur hoc modo, quia quauis peccatū originale sit formaliter tantum in anima, in carne tamen est quædam qualitas vel infectio morbida, ratione cuius ex coniunctione anime ad carnem habentem talem morbida qualitatē cōtrahitur peccatū originale: cum igitur ista qualitas morbida sit aliud ab ipsa carne potuit virtute diuina conferuari talis massa carnis, ne inficeretur, & si esset infecta potuit mūdari ante infusionem anime, vt si quantum ex parte generatis fuerit caro immunda & morbida, in se, tamen virtute diuina mundante facta est immaculata & munda vt sic ex vnione anime ad ipsam nō contraheretur in animam peccatū originale, & sic patet possibilitas.

6 Congruitas verò patet sic, filius tenetur honorare matrem quantum decet & potest, sed nō satis honorasset eam, si in ea non præuenisset omnem culpam, ergo &c. Et confirmatur per Ansel. de conceptu virginali, qui dicit q̄ decuit vt illius, scilicet Christi, conceptio ex purissima matre fieret, quæ ea puritate niteret, qua sub deo maior nequit intelligi, sed certum est esse aliquas creaturas (vt pote angelos bonos) in quibus nunquam fuit aliquod peccatū, ergo multo magis in beata Virgine. Item sicut Christus fuit perfectissimus mediator, ita Virgo ipsa fuit conuenientissima mediatrix, sed hoc non fuisset si ipsa

EE si ipsa